

Svar på fullmäktige Michaela Mattssons m.fl. motion om att sänka åldersgränsen för stadens gym

BILD 02.09.2026 § 79
253/00.01.06/2026

I fullmäktigemotionen den 12.5.2026 (§ 19) föreslås att åldersgränsen för självständig träning i stadens gym sänks från nuvarande 16 år till 13 år. Dessutom föreslås det för 13–15-åringar ett särskilt "gymkörkort", genom vilket de får handledning i säker användning av gymutrustning och korrekta träningstekniker.

Enligt Säkerhets- och kemikalieverket (Tukes) är gymtjänster konsumtionstjänster enligt lagen om konsumtionstjänsters säkerhet (185/2025). Tjänsteleverantören är skyldig att säkerställa att tjänsten är säker både för användarna och för personer som direkt berörs av tjänsten. Tjänsteleverantören ska identifiera de riskfaktorer och risksituationer som är förknippade med tjänsten samt vidta nödvändiga åtgärder för att undanröja faror och minska risker.

I lagstiftningen finns ingen fastställd åldersgräns för användning av gym, och någon enskild åldersgräns kan inte anses lämplig för alla gymtjänster. Tjänsteleverantören kan utifrån sin egen riskbedömning fastställa en åldersgräns för tjänsten. Inte heller i internationella standarder som behandlar säkerheten vid gymtjänster och gymutrustning finns någon entydig åldersgräns för gymträning.

Vid bedömningen av åldersgränsen bör dock beaktas att gymutrustning är konstruerad för användning enligt sitt avsedda ändamål och att barn inte nödvändigtvis har beaktats som användargrupp vid utformningen av exempelvis mekaniska träningsredskap. Ansvar för tjänstens säkerhet ligger på tjänsteleverantören. Därför ska åldersgränser och lokala användningsregler vara tydliga och baserade på en riskbedömning av tjänsten.

År 2025 fanns det 308 kommuner i Finland. Uppgifter om åldersgränser för gym kunde hittas i 265 kommuner. Av dessa hade 202 kommuner (76 %) en åldersgräns på 15 år för självständig träning och 12 kommuner (4,5 %) en åldersgräns på 16 år. I fyra kommuner (1,5 %) kunde gymkort erhållas först vid 18 års ålder. I 47 kommuner (18 %) var självständig träning möjlig från 12–14 års ålder. Dessa kommuner uppgav dock att det är önskvärt att ungdomar under 16 år har en vuxen med sig på gymmet. I några kommuner ordnades kurser för ungdomar i syfte att lära ut korrekta träningstekniker. Bland de kommuner som tillämpade en åldersgräns under 15 år fanns många multifunktionshallar och simhallar där personal finns på plats under verksamhetstiden.

I de kommuner där åldersgränsen för självständig träning var 15 år fick 13–14-åringar använda gymutrustningen endast under kontinuerlig uppsikt av en tränare, vårdnadshavare eller annan myndig ansvarsperson.

Tillgången till tillsyn och personal kan således anses vara en väsentlig faktor vid bedömningen av åldersgränsen.

I Hangö är det till exempel möjligt att träna på Hangö Power Teams gym från 14 års ålder. De som skaffar årskort har möjlighet att delta i gymgrupper, och årligen ordnas kurser där korrekta träningstekniker lärs ut.

När det gäller att lära ungdomar säker gymträning är det ändamålsenligt att se detta som en bredare och mer långsiktig process än ett enskilt "gymkörkort". Närvaron av en tränare, vårdnadshavare eller annan ansvarstagande vuxen har här stor betydelse. Genom Finlandsmodellen för hobbyverksamhet ordnas dessutom Power Core-klubben för elever i årskurs 7–9. I verksamheten finns alltid en ansvarsperson som handleder ungdomarna och instruerar dem i säker användning av gymutrustningen.

Gymmet i Hangö idrottshus skiljer sig, med hänsyn till de tillgängliga personalresurserna, från sådana gym där personal kontinuerligt finns på plats. Vid gymmet i idrottshuset finns personal endast tidvis på plats, och idrottsväsendet har för närvarande inte resurser att öka den kontinuerliga tillsynen eller den personliga handledningen på gymmet.

Med beaktande av ovan nämnda säkerhetsaspekter, kommunernas allmänna praxis samt möjligheterna till tillsyn vid gymmet i Hangö idrottshus anser idrottsväsendet inte att det är motiverat att sänka åldersgränsen för självständig träning till 13 år. Åldersgränsen kan däremot sänkas från nuvarande 16 år till 15 år. Ungdomar i åldern 13–14 år kan använda gymmet under kontinuerlig uppsikt av en tränare, vårdnadshavare eller annan myndig ansvarsperson.

Förslag (Gustafsson)

Bildningsnämnden beslutar att

1. anteckna utredningen med anledning av fullmäktigemotionen för kännedom.
2. sänka åldersgränsen för självständig träning i Hangö stads gym från 16 år till 15 år. Barn och unga i åldern 13–14 år kan använda gymmet under kontinuerlig uppsikt av en tränare, vårdnadshavare eller annan myndig ansvarsperson.
3. föreslå för stadsstyrelsen och vidare för stadsfullmäktige att den utredning som ingår i föredragningstexten ges som svar på fullmäktigemotionen.
4. föreslå för stadsstyrelsen och vidare för stadsfullmäktige att fullmäktigemotionen konstateras vara slutbehandlad.

Beslut

Förslaget godkändes.

Tilläggsuppgifter

Ungdoms- och idrottschef Taru Alho, 040 518 9564